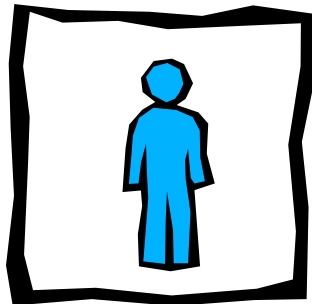

Chương trình dành cho cha mẹ trẻ tự kỷ

Hiểu biết về rối loạn phổ tự kỷ

Tự kỷ là gì?

- Một tình trạng phát triển từ khi mới sinh chứ không phải nguyên nhân từ các bậc cha mẹ.
- Một tình trạng kéo dài suốt đời
- Một dải phổ từ hội chứng Asperger là một hội chứng nhẹ cho đến hội chứng Kanner là một hội chứng khá nặng.
- Được chẩn đoán là có 3 khiếm khuyết:
 - i) khiếm khuyết về tương tác xã hội
 - ii) khiếm khuyết về giao tiếp xã hội
 - iii) cứng nhắc trong quá trình tư duy
- Đi kèm với những phản ứng bất thường đối với những kích thích giác quan.

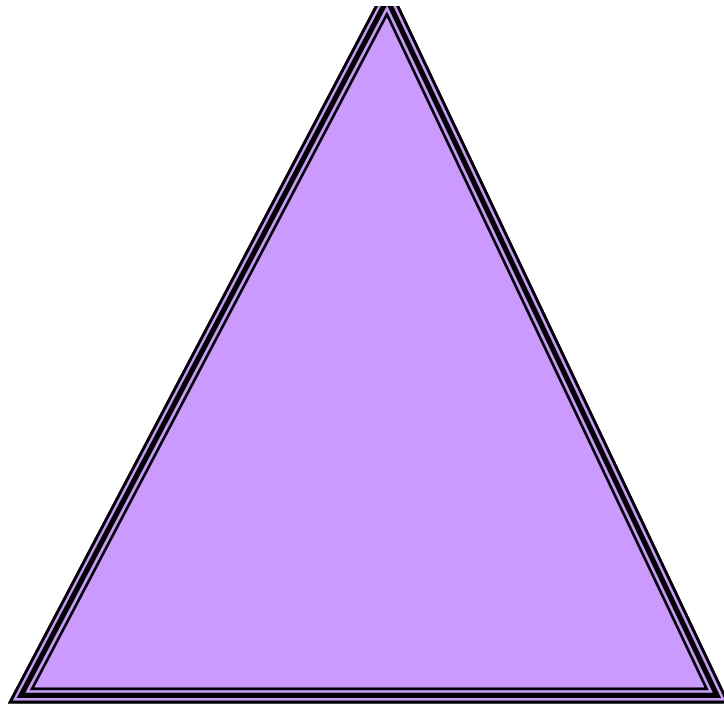

Ba khiếm khuyết

Khó khăn trong giao tiếp

Tất cả các dạng giao tiếp: bằng lời, không lời, hiểu và biểu lộ

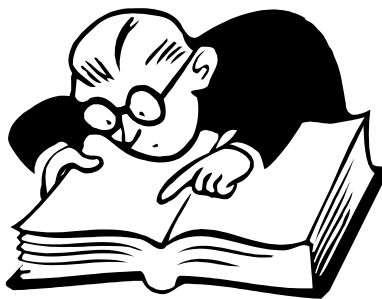

Khó khăn trong tương tác xã hội

Cứng nhắc trong quá trình tư duy

Lịch sử về Tự kỷ

- Năm 1943 Leo Kanner đã xuất bản một tờ báo có tên là 'Tật Tự kỷ ở trẻ nhỏ'
- Năm 1944 Hans Asperger đã xuất bản một tờ báo bằng tiếng Đức về trẻ có tật này nhưng ở dạng nhẹ.
- Năm 1962 Tổ chức tình nguyện đầu tiên trên thế giới được thành lập ở Anh. Hiệp hội tự kỷ quốc gia.
- Năm 1979 Judith Gould and Lorna Wing đã phát triển một khái niệm về 'Ba khiếm khuyết'

Danh mục mô tả hành vi tự kỷ

(NB. Trẻ ASD sẽ không có tất cả những biểu hiện này mà chỉ một số trong mỗi nhóm)

1. Khó khăn trong giao tiếp

- ❑ Không chỉ hoặc không nhìn theo tay chỉ
- ❑ Dùng tay đẩy người lớn để lấy đồ vật yêu thích hoặc tự lấy nó.
- ❑ Nói một cách đều đều, đơn điệu
- ❑ Lặp lại những gì mà trẻ nghe được trên tivi.
- ❑ Nói quá to hoặc quá nhỏ
- ❑ Không khởi xướng sự tương tác
- ❑ Nhìn chằm chằm vào người khác khi nói chuyện
- ❑ Kém giao tiếp mắt – mắt; ví dụ nhìn sai thời điểm, nhìn đi hướng khác.
- ❑ Đòi hỏi sự chú ý
- ❑ Lời nói quá chính xác và có vẻ mô phạm
- ❑ Diễn giải lời nói một cách văn học, ví dụ: ‘kéo tất của bạn lên’
- ❑ Ngữ điệu khác thường ví dụ: giọng nước ngoài
- ❑ Tiếp xúc không phù hợp, ví dụ đẩy ra để nói ‘xin chào’
- ❑ Hiểu tốt hơn nếu có sự gắn kết qua thị giác.
- ❑ Lặp đi lặp lại một câu hỏi
- ❑ Có vấn đề về biểu lộ nét mặt (của chính mình và của người khác)
- ❑ Làm ồn nhưng không nói thành từ
- ❑ Có thể gọi tên các đồ vật nhưng không sử dụng từ vựng để trò chuyện
- ❑ Dường như chỉ nghe một phần những gì người ta nói

Danh mục mô tả hành vi tự kỷ (tiếp)

2. Khó khăn trong mối quan hệ xã hội

- ❑ Lờ đi hoặc dường như không quan tâm tới các trẻ khác.
- ❑ Chạy khỏi người khác
- ❑ Dường như thích thú với đồ vật hơn với người
- ❑ Tốt với người lớn hơn nhóm bạn cùng trang lứa của trẻ
- ❑ Nói 'về' người
- ❑ Không thấy thích thú trong việc 'thể hiện' các thứ
- ❑ Không che giấu sự buồn chán
- ❑ Không thích bị sờ mó hoặc bị ôm giữ
- ❑ Thấy khó đánh giá ai là người bạn thực sự
- ❑ Hiếm khi biểu lộ cảm xúc
- ❑ Thấy khó xen vào một cuộc hội thoại nhóm
- ❑ Có xu hướng bị thu hút bởi chính những hoạt động của mình
- ❑ Không quan tâm tới nỗi buồn của người khác.
- ❑ Quá quan tâm tới nỗi buồn của người khác.
- ❑ Không quan tâm tới lời nói của người khác trong hội thoại
- ❑ Mong muốn người khác biết về suy nghĩ, trải nghiệm của mình
- ❑ Không thích các trò chơi mang tính ganh đua
- ❑ Đến quá gần người khác
- ❑ Không nhận thức được tầm quan trọng về diện mạo bên ngoài của cá nhân

3. Sự cứng nhắc và không linh hoạt trong quá trình tư duy

- ❑ Những sở thích có tính chất ám ảnh, như tàu hoả, đồng hồ, con số, video, v.v
- ❑ Bị hấp dẫn bởi ánh sáng, các đồ vật sáng, các đồ vật xoay được, vòi nước
- ❑ Không thích các thói quen sinh hoạt bị đảo lộn
- ❑ Khó khăn trong việc áp dụng các kỹ năng đã học vào những tình huống khác.
- ❑ Phát triển các nếp sinh hoạt rất tỷ mỉ mà phải được hoàn thành.
- ❑ Có trí nhớ khác thường đối với các sự kiện/sự việc.
- ❑ Lặp lại các câu hội thoại, các câu hỏi
- ❑ Rất bối rối trong các tình huống mới
- ❑ Hạn chế trong các trò chơi tưởng tượng

Danh sách các mô tả về hành vi tự (tiếp theo)

4. Các đặc điểm khác

- ❑ Có phản ứng bất thường với âm thanh/ cảm giác/kết cấu/ mùi vị
- ❑ Kém nhạy cảm với các mức độ đau thấp
- ❑ Có các biểu lộ/cử động bất thường trên khuôn mặt
- ❑ Có dáng đi bất thường, ví dụ: vừa đi vừa nhảy
- ❑ Không thích những nơi đông người ồn ào
- ❑ Phối hợp kém
- ❑ Có hành vi cầu kỳ khác thường khi thích thú.
- ❑ Có thể quay vòng tròn mà không chóng mặt
- ❑ Nhanh nhẹn về mặt thể chất
- ❑ Vụng về
- ❑ Gặp khó khăn với chữ viết
- ❑ Học đi xe đạp, buộc dây giày chậm.
- ❑ Gặp khó khăn trong việc tập trung vào một cái gì đó trong một khoảng thời gian
- ❑ Chú ý tới chi tiết nhiều hơn là tổng thể bức tranh

Những khác biệt về giác quan

- Quá nhạy cảm hoặc kém nhạy cảm
- Các phản ứng biến đổi
- Có thể bị tổn thương đối với các kích thích giác quan quá tải

- o Thị giác
- o Khứu giác
- o Thính giác
- o Xúc giác
- o Vị giác

- Ngưỡng đau
- Sự cân bằng
- Chú ý tới chi tiết nhiều hơn chú ý tới tổng thể.

Các chiến lược hỗ trợ các vấn đề về giác quan

- Thay đổi môi trường cho thích ứng
- Tránh các nguồn gây lo lắng, buồn bực
- Cung cấp một con đường thoát khỏi những vấn đề này
- Giảm thiểu/giấu các nguồn gây lo lắng, buồn bực
- Dần dần cho tiếp xúc với các nguồn gây vấn đề về giác quan
- Sử dụng các trị liệu, ví dụ: điều hoà giác quan, mát xa, xoa bóp bằng dầu thơm, âm nhạc

Các câu hỏi chung về Tự kỷ

- *Sự khác biệt giữa tự kỷ và hội chứng Asperger là gì?*

Cả hai đều nằm trong cùng một dải phổ nhưng người bị hội chứng Asperger thì có khả năng hơn và có các kỹ năng ngôn ngữ tốt hơn.

- *Rối loạn phổ tự kỷ phổ biến như thế nào?*

Các con số có thay đổi nhưng một vài nghiên cứu cho thấy trong khoảng 1000 trẻ em có 6 hoặc 7 trẻ bị mắc tật này.

- *Tỷ lệ giới tính trong những người bị ASD như thế nào?*

Đối với tật tự kỷ Kanner, cứ 4 nam thì có 1 nữ.
Đối với hội chứng Asperger, cứ 9 nam thì có 1 nữ.

- *Người tự kỷ có thể phát triển các mối quan hệ bình thường không?*

Họ có thể thiết lập các mối quan hệ bạn bè dựa trên những sở thích chung nhưng khó có được sự thân thiết về cảm xúc.

Các câu hỏi về tự kỷ (tiếp)

- *Những nguyên nhân dẫn tới tự kỷ là gì?*

Các nhân tố về gen di truyền là rất quan trọng nhưng những nguyên nhân chính xác thì cho đến nay người ta vẫn chưa biết. Đôi khi, tật này còn đi kèm với những điều kiện khác như xơ cứng củ, ADHD

- *Khoảng trí tuệ của tự kỷ là bao nhiêu?*

Từ rất khó khăn trong việc học tới năng khiếu.

- *Tự kỷ có phải là một vấn đề của sức khỏe tâm thần không?*

Không phải, mặc dù nhiều người bị hội chứng Asperger gặp phải những vấn đề về tâm thần này vào một khoảng thời gian nào đó.

- *Liệu họ có thể làm việc được không?*

Có thể, rất thành công trong một số công việc mặc dù họ cần được hỗ trợ trong nhiều khía cạnh xã hội của công việc.

- *Liệu tự kỷ có đi kèm với những vấn đề về ruột không?*

Các nghiên cứu cho thấy có mối quan hệ giữa hai vấn đề này.

Các cuốn sách có ích

The Autistic Spectrum by Lorna Wing ISBN 0094751609 – Phổ tự kỷ

Asperger's Syndrome: A Guide for Parents & Professionals by Tony – Hội chứng Asperger: Cẩm nang cho Cha mẹ và chuyên gia. Attwood ISBN 185302577

The Autism Handbook ed. Andrew Nye N.A.S. ISBN 97818992080247. Sách bỏ túi về Tự kỷ.

Autism & Asperger Syndrome ed. Uta Frith ISBN 052138608x. Tự kỷ và Hội chứng Asperger

A Life Behind Glass by Wendy Lawson ISBN 1875855319 Sự sống đằng sau tấm kính

Địa chỉ Trang Web

National Autistic Society- Cộng đồng tự kỷ quốc gia
www.oneworld.org/autism-uk

SHARE Sheffield Hallam University resource -
www.shu.ac.uk/share

DO TO LEARN Helpful strategies for parents plus useful symbols Hãy làm để học. Các chiến lược và các biểu tượng hữu ích cho các bậc cha mẹ
www.dotolearn.com/

Asperger's Syndrome and promoting a healthy self esteem by Wendy Lawson
Hội chứng Asperger và tăng cường sự tự tôn lành mạnh
www.mugsy.org/wendy/esteem.htm

Tony Atwood. Information for parents and professionals, people with Asperger's Syndrome and their partners – Các thông tin cho các bậc cha mẹ và chuyên gia, những người bị hội chứng Asperger và các bạn của họ
www.tonyatwood.com/